

**СДРУЖЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В
ДЪРЖАВНИТЕ ПСИХИАТРИЧНИ БОЛНИЦИ**
гр. Севлиево, ул. „Видима“ № 33, contact@ssdpb.com

Изх. № 4 / 23.02.2026г.

ДО

Доц. д-р Михаил Околийски

Министър на здравеопазването

ДО

Андрей Янкулов

Министър на правосъдието

ДО

Проф. Костадин Ангелов

Председател на Комисията по здравеопазването

ДО

Велислава Делчева

Омбудсман на Република България

ДО

Анна Василева Александрова

Председател на Комисията по конституционни и правни въпроси

ДО

Д-р Николай Брънзалов

Председателя на БЛС

ДО

Проф. д-р Христо Кожухаров

Председателя на БПА

ДО

Европейският комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание към Съвета на Европа

ДО

Габор Орбан

Изпълнителен директор на „Гедеон Рихтер България“ ЕООД

ДО

Изпълнителния директор на

„Гедеон Рихтер“ АД Будапеща

ДО

Генералния директор на Българската национална телевизия

ДО

Clinica.bg

СТАНОВИЩЕ

на

**"СДРУЖЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ДЪРЖАВНИТЕ
ПСИХИАТРИЧНИ БОЛНИЦИ" (ССДПБ),**

с ЕИК 208532473,

със седалище и адрес на управление гр. Севлиево, ул. "Видима" № 33

Уважаеми господа Министри,

Уважаеми дами и господа,

Ние, служителите в Държавните психиатрични болници на Република България, заявяваме категоричния си протест срещу начина, по който се третира психиатричната помощ в Държавните психиатрични болници от институциите в Република България и се представя от международните органи, включително чрез приравняването на лечебните ни заведения към „места за лишаване от свобода“.

Обидно и крайно недостойно е изначалната презумпция за наша виновност, след направените предварителни констатации на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията (КПИ) при периодично посещение в България (27 януари – 6 февруари 2026 г.). Екипите на Държавните психиатрични болници - Карвуна, Царев брод, Раднево и Пазарджик, дни наред бяха подложени на изключителен психически тормоз, за да се докаже тезата на проверяващите какво не е направено в болниците според техните изисквания. Констатациите на комисията:

- за „продължаващ институционален провал“;
 - за съмнение, че документираме достоверно времето за фиксация, липса на непрекъснато лично наблюдение и фиксиране пред други пациенти;
 - за тежки кадрови дефицити, въпреки увеличението на заплатите през 2025 г. и приемането на нов медицински стандарт психиатрия през същата година ???
 - за терапевтичния модел в болниците, които остава доминиран от медикаментозно лечение и ограничителни мерки;
 - за липсата на психосоциални и рехабилитационни дейности;
 - за задължителен достъп на пациентите ни до открито пространство;
- и формулирането на следните „незабавни наблюдения“, изискващи реакция в кратки срокове:

- незабавно прекратяване на продължителната употреба на халоперидол.
- съмнения, че настъпилите четири смъртни случаи в ДПБ Пазарджик през 2025г. имат връзка с продължителното приложение на халоперидол.
- закриване на Отделение 4 в ДПБ Раднево, поради лоши условия, които се третират като нечовешко и унижително третиране към пациентите.

са меко казано безпочвени, непрофесионални, неетични и грубо надхвърлящи правомощията на КПИ!

Разбираме стремежа на Европейския комитет към ограничаване на неблагоприятни практики, но сме убедени, че правилният подход е конструктивният — не единствено чрез административни ограничения (особено при липса на ясно делегирани правомощия), а чрез създаване на сигурна работна среда посредством адекватни политики, устойчиво финансиране и системна подкрепа за специалистите.

Държавните психиатрични болници са лечебни заведения, функциониращи в рамките на здравното и медицинско право. Медицинският персонал в тях изпълнява лечебни, диагностични и рехабилитационни функции, а не функции на охрана или наказание. Третирането ни като „място за лишаване на свобода“, в които системно се нарушават правата на пациентите, извършват се изтезания и наказания, са внушения „които са юридически, медицински и етично некоректни и представляват форма на институционална стигматизация.

Считаме за недопустимо в български и международни констатации, оценки и доклади да се внушава, пряко или косвено, че служителите в Държавните психиатрични болници упражняват нечовешко или унижително отношение, без да се отчита реалния системен контекст, в който те работят:

- хронично и тежко недофинансиране на психиатричната помощ;
- остър и дългогодишен кадрови дефицит и застаряващ персонал;
- остаряла и неподдържана материална база;
- липса на адекватна мрежа от социални и общностни услуги, които да поемат пациентите извън болничната система;
- отсъствие на реална държавна стратегия за психично здраве.

Категорични сме, че подобен подход не допринася за подобряване на грижата за пациентите, а напротив – задълбочава кризата в психиатричната помощ, демотивира персонала и отблъсква младите специалисти от тази сфера.

Категорични сме и, че подобни оценки прехвърлят отговорността за системните провали върху медицинските специалисти, вместо върху държавните политики, които от години negliжират психиатричната помощ.

Отбелязваме и факта, че обект на проверки от КПИ в продължение на 25 години са само Държавните психиатрични болници, а останалите три вида стационари - Центрове за психично здраве, ПО към МБАЛ и Университетски клиники, не се проверяват. Те са и по-добре финансирани и това различие с нас обуславя селекция на пациенти, което е недопустимо!

Настояваме българските и международните институции ясно да разграничават отговорността на държавата от ежедневната работа на персонала и да насочат своите препоръки към органите, които формират политиките, финансирането и законодателната рамка на психиатричната помощ.

В тази връзка настояваме за незабавни действия:

1. **Ясно институционално разграничаване** от страна на Министерство на здравеопазването, Омбудсман, КПИ и др. между лечебни заведения за психично здраве и места за лишаване от свобода, в съответствие с медицинските и правните стандарти.
2. **Преразглеждане на формулировките в докладите и препоръките на КПИ**, които стигматизират медицинския персонал и прехвърлят системни държавни дефицити върху работещите на терен.
3. **Включване на представители на персонала и съсловните организации** в срещите, оценките и диалога при посещения на КПИ в България.
4. **Насочване на препоръките към отговорните държавни органи** – Министерство на здравеопазването, Министерство на финансите и Народното събрание – с конкретни изисквания за устойчиво финансиране на психиатричната помощ.
5. **Гарантиране на минимални стандарти за персонал и условия на труд**, включително нормативно определени съотношения персонал–пациенти и реални механизми за защита на служителите при агресия.
6. **Инвестиции в материалната база и сигурността**, за да се осигурят едновременно правата на пациентите и безопасността на персонала.
7. **Развитие на мрежа от социални и общностни услуги**, които да предотвратят хроничното задържане на пациенти в болниците поради липса на алтернативи.
8. **Признаване на труда в държавните психиатрични болници като високорисков**, с адекватно заплащане, социална защита и политики за привличане на млади специалисти.

Ако тези искания не бъдат изпълнени в разумни и ясно определени срокове, ще възобновим протестните си действия. Не бива да се забравя, че Държавните психиатрични болници са в протестна готовност от 2025г., поради неизпълнение на исканията ни за:

- създаване на нормативна уредба, с която се гарантира размерът на възнаграждението на служителите в Държавните **психиатрични** болници да бъде 20% над средната брутна работна заплата за страната;
- зачитане и уважение на труда на служителите в Държавните психиатрични болници – признаване на втора категория труд;
- създаване на ясна и реалистична Национална стратегия за психиатричната помощ и опазване на общественото здраве.

Протестът няма да е политически!

Протестът ще е за професионално достойнство, за безопасност и за правото на адекватна грижа за хората с психични разстройства!

Без хората в системата няма психиатрична помощ!

Без уважение към труда ни няма реформа!

Сдружението заявява готовност за конструктивен диалог с всички компетентни български и международни институции, но настоява този диалог да се основава на обективност, професионално уважение и реалистична оценка на условията, в които работят българските психиатрични специалисти.

Управителен съвет на Сдружение на служителите в Държавните
психиатрични болници в България